

Нестерук Каріна,
студентка 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності
073 «Менеджмент»
Науковий керівник: **Славіна Н.А.,**
к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «РИЗИК» ТА УМОВ ЙОГО ВИНИКНЕННЯ

У сучасній науковій літературі існує безліч підходів до тлумачення поняття «ризик». Найбільш поширеним є ймовірнісний підхід, відповідно до якого ризик розглядається як невпевненість у можливому результаті або ймовірність втрати частини власних ресурсів. Тобто представники цього підходу продовжують дослідження у напрямі, який визначили вчені класичної школи економічної теорії.

У представників цієї позиції є кілька недоліків. Першим з них виступає однобоке трактування ризику, як події, що приносить лише негативні результати. Тобто відкидається одна з головних властивостей ризиків – спекулятивність, яка у багатьох випадках виступає спонукаючим фактором для підприємців при прийнятті ризикованих рішень. Другим недоліком є розгляд ризику як ймовірності подій, чим вчені фактично свідомо роблять неможливим процес управління ризиками, оскільки управляти ймовірністю неможливо.

Позицію, яка підтримує спекулятивне поняття ризику, розвивають ряд вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, В.В. Шахов визначає ризик як небезпеку несприятливого результату очікуваного явища, а можливість позитивного відхилення при заданих параметрах зветься «шанс». Таким чином, ризик – це збиток, негативне відхилення; а шанс – позитивне відхилення, прибуток [2, с. 12].

Отже, ризик— це об'єктивно-суб'єктивна категорія, яка внаслідок впливу множини факторів характеризує багатоваріантність результатів діяльності суб'єкта господарювання або його бездіяльності, причому коли існує невпевненість у досягненні будь-якого конкретного варіанту.

Можна виділити декілька основних передумов появи ризиків. Для сучасної української економіки до основних передумов можна віднести:

1. Випадковість. За ринкових умов господарювання посилюється глобалізація економіки та складнішають зв'язки (через їх різноманітність) між основними бізнес-партнерами, що сприяє появі певних випадкових обставин, які важко передбачити в період планування роботи підприємства.

2. Відсутність інформації. На сучасному етапі розвитку економіки інформація стає основним чинником успішного функціонування підприємства. Наявність достовірної, повної та своєчасної інформації дозволяє керівництву підприємства оперативно приймати рішення, спрямовані на покращення роботи підрозділів підприємства. Проте на сьогоднішній день підприємства не можуть отримувати повний масив інформації, необхідної для швидкого прийняття управлінських рішень. Тобто спостерігаються інформаційні розриви: наявність недосконалої та асиметричної інформації, що ускладнює ефективну роботу підприємств.

3. Кадрове та технічне забезпечення. Досить часто вітчизняні підприємства страждають внаслідок відсутності або недосконалості необхідного кадрового потенціалу, що зменшує їх конкурентоспроможність порівняно з іноземними компаніями. Важливим фактором є також наявність сучасного матеріального та науково-технічного забезпечення підприємств, своєчасна заміна застарілої техніки, постійний моніторинг новинок у власній галузі та в сферах науки та техніки. Не варто відкидати значення суб'єктивного чинника — персоналу підприємства. Недостатня його компетентність призводить до помилок у прийнятті рішень щодо управління, виробництва, збуту.

4. Зіткнення інтересів. За умов конкурентного середовища, характерного

для ринкового господарства, у процесі власної фінансово-господарської діяльності підприємство зіштовхується із протидією з боку конкуруючих сторін внаслідок зіткнення інтересів. Крім того, може виникнути неспівпадіння інтересів між бізнес-партнерами (невиконання умов договорів постачальниками та покупцями) та працівниками власного підприємства (трудові конфлікти).

Однак ризики не є фатальними явищами, а в значній мірі можуть бути зменшені за умов вмілого управління. Проте керувати легше тими ризиками, про які в управлінського персоналу достатньо інформації, тому ризики та їх вплив на функціонування підприємств потрібно вивчати, аналізувати різноманітні дії ризиків в різних господарських ситуаціях, виявляти й ідентифікувати їх характеристики: причини появи, склад і значимість факторів ризику, масштаби наслідків їхнього прояву, що дозволить господарюючому суб'єкту ефективніше діяти за умов жорсткої конкуренції та мінливості його зовнішнього оточення[1, с.213].

Діяльність господарюючих суб'єктів пов'язана з ризиками. На сьогоднішній день в Україні більшість керівників підприємств визнають необхідність захисту своїх інтересів від впливу ризиків. Але, незважаючи на позитивну динаміку загального економічного розвитку країни, відсутність в достатньому обсязі вільних грошових засобів, необхідного масиву інформації у підприємств та невисоке вміння застосовувати способи та прийоми управління ризиками, що використовуються у розвинених країнах, ускладнюють можливість впливати на ризики.

Список використаних джерел

1. Славіна Н.А. Ситуаційний аналіз в управління підприємством. ECONOMIC AND LAW PARADIGM OF MODERN SOCIETY, 2016. №1. С.212-217.
2. Федулова Л.І. Ситуаційний менеджмент: науково - методологічний аспект. К., Науковий світ, 2007. 34 с.

3. Фролова Г.І. Ситуаційний підхід в сучасній теорії та практиці менеджменту. Формування ринкових відносин в Україні: Зб. наук. праць. Київ: НДЕІ, 2006. Вип.16. С. 146-149.

Нільсен Оксана

Здобувач вищої освіти 2 СТН курсу
спеціальності 073 «Менеджмент»

Науковий керівник: **Лаврук О.С.**

к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ПОБУДОВА СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

З посиленням конкуренції на світових ринках в теорії управління підприємствами відбулися зміни поглядів на загальну систему управління. Персонал розглядається як основний стратегічний ресурс підприємства, що визначає в першу чергу успіх діяльності суб'єктів господарювання, забезпечує високий рівень його конкурентоспроможності на ринку робочої сили. Тому управління персоналом має бути спрямоване на оптимізацію використання таких його характеристик, як творчий потенціал, ресурси робочого часу, активність, мобільність, освіта, професіоналізм, організованість[2].

Саме персонал є запорукою конкурентоспроможності, економічного зростання й ефективної діяльності виробництва. З цієї точки зору персонал можна розглядати як джерело невикористаних резервів і як одну з можливостей раціонального планування та прийняття управлінських рішень у загальній структурі підприємств [3].

Надійність персоналу слід розглядати як імовірність виконання ним заданих функцій у визначеному інтервалі часу, а стійкість персоналу — імовірність виконання заданих функцій у визначеному діапазоні умов праці.